EAST

A VALÓSÁG HANGJAI

Hajdanán, valamikor '80-81 táján, egy szép reggelen felébredtem és bekapcsoltam a rádiót. Épp szólt egy zene, amely teljesen letaglózott, a reggeli készülődés közepette földbe gyökerezett a lábam. Nem voltam képes elszabadulni a rádió mellől amíg a szám tartott...

Horváth Péter

Beérve az iskolába sem szűnt az érzés, folyton ott motoszkált a fejemben a dallam. Mint később kiderült, mások is hasonlóképp jártak, és csak kérdezgettük egymástól: - Te is hallottad? Mi volt ez? Nem tudtuk. Aztán később kiderült, hogy A valóság hangjai volt, az Easttől. Többünknek ez a dal, egy szerelem kezdetét jelentette, és megadta a kezdőlökést a zene irányába. Most, hogy az East, tizennyolc év hallgatás után ismét összeáll egy koncertre, nem volt más választásom, mint felvenni a kapcsolatot Móczán Péterrel, a zenekar vezetőjével...

TIZENNYOLC ÉV UTÁN, ÚJRA A SZÍNPADON AZ EAST! EZ REMEK HÍR A RAJONGÓKNAK! KINEK KÖSZÖNHETJÜK AZ ELHATÁROZÁST?
A Pécsi Országos Színházi Fesztiváltól (POSZT) kaptuk a megtisztelő felkérést, amely logikus következménye volt a zenekar több évtizedes pécsi kötődéseinek, például az Eck Imre vezette Pécsi Baletthez. És hát Pécs egy gyönyörű város, évezredes múltjával, jelenkori építészetével, a Csontváry képtárával, a Zsolnayval, barátságos lakóival. Egyébként többször fölmerült közöttünk, hogy egy különleges helyszínen, jól megszervezett koncerttel, vagy egy színházi turnéval lenne jó lezárni a múltat. És érzékelhető igény volt régi eastesek részéről is, hogy élőben lehessen hallani a zenekart.

AHOGY NÉZEM A NEVEKET, KÉT FELÁLLÁS IS LESZ. OLYASMIRE SZÁMÍTHATUNK, MINT A KÉT ARC KONCERTEN?
Nem egészen. Az első két albumot, a Játékokat és a Hűséget úgy fogjuk játszani, mint a 80-as évek elején, szvitként, zenei átkötésekkel, de játszunk Az áldozatról, A szerelem sivatagáról és a Radio Babelről is rövidebb blokkokat.

NÉZZÜK A KEZDETEKET! ELEINTE A JAZZ MŰFAJBAN TEVÉKENYKEDTETEK, MAJD A PROGRESSZÍV ROCK FELÉ KANYARODTATOK. MI VOLT AZ ÉLMÉNY, MELY A FORDULATOT EREDMÉNYEZTE?
Valóban, 1975 és '77 között gyakran játszottunk jazz klubokban, és néhányszor meghívást kaptunk jazz fesztiválokra is. Mégis, ha meg akarom határozni a zenénk akkori jellemzőit, akkor azt improvizatív, instrumentális rocknak mondanám, sok páratlan ütemű osztinátóval, mint a Mahavishnu Orchestránál, a Soft Machine-nél, vagy az SBB-nél. Persze első billentyűseink, Szakcsi és később Csík Gusztáv is a jazz felől közelítették meg a zenénket, de attól az még az East volt. Egyébként, már a megalakulásunk előtt, a korai progresszív zenekarok - a Genesis, a King Krimson, a Yes, a Pink Floyd - voltak számunkra a leginkább befolyásoló élmények, őket hallgattuk legtöbbet, mégis a lengyel SBB, egy 1974-es lublini koncertje volt az a pillanat, ami után elhatároztuk Varga Jánossal, hogy megalakítjuk az Eastet. Erre végül 1975 kora nyarán került sor, Király István dobossal együtt. Így, amikor 1977-ben Császár Ferenc billentyűs csatlakozott a zenekarunkhoz, tulajdonképpen egy lépést tettünk „vissza" az eredeti elképzelésekhez, kevesebb improvizáció, több megkomponált, meghangszerelt rész, keményebb dob-basszus ritmusszekció.

AZ ELSŐ IDŐSZAKBAN INSTRUMENTÁLIS ZENÉT JÁTSZOTTATOK. EZ ÍGY VOLT TERVEZVE, VAGY NEM TALÁLTATOK MEGFELELŐ ÉNEKEST?
Sokáig nem találtunk olyan énekest, aki megfelelt volna az elképzeléseinknek. Szemünk előtt olyanok lebegtek, mint Peter Gabriel, David Gilmour, Jon Anderson, vagy Adrian Belew. És a jó hang még kevés volt, játszani kellet valamilyen hangszeren, jól beszélni angolul, és végül még elénekeltettünk minden jelentkezővel egy bluest is. Természetesen, mára már neves énekművészek sem tudtak maradéktalanul megfelelni ezeknek a követelményeknek, kivéve Zareczky Miklóst. Így lett ő 1980-ban az East énekese.

AMIKOR KIEGÉSZÜLTETEK ZARECZKY MIKLÓSSAL, JÖTT IS A LEMEZSZERZŐDÉS. MINT A MESÉBEN! PEDIG AKKORIBAN NEM VOLT EGYSZERŰ SORA AZ IGÉNYES MUZSIKÁT JÁTSZÓ ZENEKAROKNAK. EZT A SZERENCSE SZÁMLÁJÁRA ÍROD, VAGY MEGVILÁGOSODTAK AZ ELVTÁRSAK ODAFENT?
1979 áprilisában, a KÖZGÁZ-on megrendezett Rock Reflektoron figyeltek fel ránk először a Hanglemezgyár korifeusai. A fesztivál után, felkérést kaptunk egy kislemez elkészítésére. Még abban az évben, a Magyar Rádióban felvettünk két instrumentális számot, a szvitjeink két részletét, és az „A" oldalán lévő A valóság hangjai nagyon hamar felkerült a slágerlistákra. Egyébként pedig azt gondolom, hogy a Hanglemezgyárnak szüksége volt egy minőségi zenét játszó, külföldképes zenekarra, amit fel lehetett mutatni. Zareczky Miklóssal

MERT A ROCK ÖRÖK...
MŰHOLDON ÉS KÁBELEN
WWW.ROCKTV.HU
ROCK TELEVISION
ROCK TELEVISION
MERT A ROCK ÖRÖK...
MŰHOLDON ÉS KÁBELEN
WWW.ROCKTV.HU

kiegészülve - és ekkor került Pálvölgyi Géza billentyűs is a zenekarba - kialakult az a csapat, amely komoly sikereket ért el Ausztriában, Nyugat-Németországban, Hollandiában és Lengyelországban. A Játékok és a Hűség magyarországi megjelenését követően pedig hamarosan megjelent Japánban a Blue Paradise című angol nyelvű albumunk is.

A RÉSEK A FALON ALBUMNÁL, EGY KICSIT KÖNNYEDEBB VIZEKRE EVEZTETEK. EZ A LEMEZGYÁR DIKTÁTUMA VOLT, VAGY RÁTOK IS HATÁSSAL VOLT, AZ ÉPPEN AKKORIBAN ZAJLÓ ÚJ HULLÁM TÉRHÓDÍTÁSA?
Az Eastnek soha senki nem diktálhatott! És arra sem volt példa, hogy egy új lemez alkotófolyamatai közben azt latolgattuk volna, hogy milyen hangokat játsszunk a hangszereinken ahhoz, hogy népszerűbbek legyünk. Ugyanakkor hatottak ránk új hangzások, új irányzatok, egyáltalán a világ változásai. Persze vannak hibái ennek a lemeznek, például az akkor újdonságnak számító dobgép és szekvencer fenntartásnélküli használata. Amikor 1983 késő nyarán bevonultunk a lemezgyár új, törökbálinti stúdiójába, akkor találkoztunk először ezekkel az eszközökkel, azonban arra nem volt lehetőségünk, hogy a próbák során kísérletezzünk velük. Elbűvöltek bennünket ezek a gépek, pedig a próbákon még kizárólag „élő" hangszereket használtunk. Mindezekkel együtt is, a Rések a falon egy ma is hallgatható lemez, amely a tíz albumunk között a második legnépszerűbb volt.

„A Hanglemezgyárnak szüksége volt egy minőségi zenét játszó, külföldképes zenekarra, amit fel lehetett mutatni."

ELÉG SŰRŰN CSERÉLTÉTEK AZ ÉNEKESEKET. MI VOLT AZ OKA?
Minden cserének más és más oka volt. Nem szeretnék ezekről beszélni, ez a zenekar belső ügye. Van azonban egy olyan közös tényező, amelyről lehet beszélni. Nálunk a hangszeres zenészek mindig nagyon erősek voltak, a meghangszerelt, vagy éppen az improvizatív zenekari részek aránya az átlagosnál lényegesen nagyobb volt. Talán ezért is, az énekesnek sohasem volt tipikus „frontember" szerepe az Eastben. Ha nem volt elég kreatív, és nem tudott részt venni a közös alkotómunkában, ha nem írt zenét, vagy szöveget, előbb vagy utóbb légüres térbe került. Ezeknek a nehéz követelményeknek csak Zareczky Miki és Takáts Tamás tudott megfelelni.

ÍRTATOK BALETTZENÉT IS. HONNAN JÖTT AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS, A VILÁGHÍRŰ PÉCSI BALETTEL?
Talán mondhatom, hogy jó barátságban voltam Eck Imrével, a Pécsi Balett vezetőjével, koreográfusával, a magyarországi modern balett megteremtőjével. Sokszor játszottunk Pécsett, nem az első lemezünkről ismerte meg a zenénket. Amikor megjelent a Játékok, akkor állt rendelkezésre először olyan minőségű hangfelvétel, amelyet lehetett színházi körülmények között használni. A Pécsi Balett és az East együttműködésének első eredménye, az 1982-ben bemutatott Gyémántmadár című balett volt, amely nagyjában az első lemez anyagára épült. A következő évben, a Hűség került színpadra, majd 1984-ben, Eck Imre felkérésére, elkészítettük Az áldozat (Szodoma), 1985-ben pedig az Odüsszeusz című balett zenéjét.

JAPÁNBAN TÖBB LEMEZETEKET IS KIADTÁK. NEM LEHETETT VOLNA EBBŐL EGY NEMZETKÖZI KARRIER?
Volt esély rá többször is, az East közel húszévnyi aktív időszakában. Először 1981-83 között, amikor megjelent Japánban a Játékok című albumunk angol nyelvű változata, a Blue Paradise, majd a Hűség magyarul (!). Ezekben az években, jelentős koncertsikereket értünk el Ausztriában, Németországban, Hollandiában, Lengyelországban, és részt vettünk több nagyszabású fesztiválon, például 1983-ban, Nyugat-Berlinben, az akkor még a várost kettészelő fal közelében, vagy a Pilisborosjenőn megrendezett Predators fesztiválon, ahol Magyarországot képviseltük.A másik reményt keltő időszak 1988-1994 között volt, amikor együtt dolgozhattunk közel két évig Robert Pongerrel, Falco korábbi zeneszerzőjével és producerével. Egy Bécs melletti kis faluban lévő stúdiójában - kis túlzással - egymásnak adták a kilincset a legnagyobb lemezkiadók főnökei. Talán ekkor álltunk legközelebb a nemzetközi siker lehetőségéhez. Végül is a K-tel, svájci székhelyű kiadó jelentette meg a Taking the Wheel című albumunkat több európai országban.

YOKO ONOVAL IS VOLT KAPCSOLATOTOK. BEAVATNÁD AZ OLVASÓINKAT, HOGY MIKÉNT SIKERÜLT SZERT TENNI AZ ISMERETSÉGRE?
Túlzás lenne kapcsolatnak mondani. A véletlen hozta úgy, hogy éppen akkor dolgoztunk a Hanglemezgyár Rottenbiller utcai stúdiójában a Játékok című első albumunkon, amikor Yoko Ono - Lennon halála után alig fél évvel - először szánta rá magát nagyobb utazásra. A magyar származású, New Yorkban élő képzőművész barátja, Havadtőy Sámuel hozta el Budapestre, hogy megmutassa, szürkeségében is gyönyörű városunkat John Lennon múzsájának. Amikor kinéztem a keverő helyiség első emeleti ablakán, nem akartam hinni a szememnek. A kibetonozott, erősen hetedik kerületi, ütött-kopott belső udvaron sétált át néhány férfi kíséretével. Két perc múlva pedig már ott állt közöttünk a stúdióban, Dobó Feri, a hangmérnökünk pedig félig kész felvételeinkből próbált nagy lelkesen valami hallgathatót összetologatni a keverőpulton.
Aztán néhány nap múlva szóltak a Lemezgyárból, hogy Yoko, a zenekar képviseletében meghívott a búcsú partijára, a Hiltonba. A népies mintákkal kifestett Kalocsai teremben megrendezett, meglehetősen feszengős összejövetelen megjelent a hazai könnyűzenei élet arisztokráciája - Bródyval, Koncz Zsuzsával - újságírók, fotósok és a Hungaroton főnökei. Alig vártam, hogy leléphessek, de aztán mindenért kárpótolt, Yoko Ono nekem dedikált Season of Glass plakátja. 1986-ban, a világkörüli turnéján ismét eljött Budapestre, és bennünket hívott meg előzenekarnak, a Hungexpon megrendezett koncertjére, de akkor már a közelébe sem lehetett jutni.

A RENDSZERVÁLTÁSBÓL AZ EAST IS KIVETTE A RÉSZÉT, AZ EAST '56 CÍMŰ DALLAL. EZ MÁR AZ ÚJ FELÁLLÁSBAN KÖVETKEZETT BE, ÉS A DALRA KÉSZÜLT KLIP (WIND OF CHANGE) BEJÁRTA AZ EGÉSZ VILÁGOT. GONDOLTÁTOK VOLNA, HOGY A VÁLTOZÁSOK SZELE MÉGSEM HOZZA MEG A VÁRT VÁLTOZÁSOKAT?
Ha Magyarországra gondolsz, amikor a várt változásokra kérdezel, természetesen van véleményem, de az egy másik beszélgetésnek lehetne a témája. Ami a zenekarunkat illeti, nekünk a rendszerváltoztatás nem 1989-ben kezdődött. Csak néhány számunkat említem: Üzenet (1981), Rések a falon (1983), Várom az ünnepeket (1987). Egyébként 1989-ben, valóban részt vettünk az ellenzék rendezvényein, tüntetésein, koncertjein, de nem vártunk ezért senkitől semmit.

1994-BEN, A ZENEKAR SZERZŐDÉST KÖTÖTT A POLYGRAMMAL. UTÁNA MÉGIS, MONDHATNI BESZŰNTETTE A TEVÉKENYSÉGET. HOGY LEHET EZ?
Elfogyott a levegő a zenekar körül. És azok az energiák is kihunyóban voltak, amelyek táplálták az East kreatív alkotóközösségét. Egyébként pedig mindenki talált magának új, fontosabb célokat: Pálvölgyi Géza a Tátrai Bandet, Takáts Tamás a Dirty Blues Bandet, Dorozsmai Péter a Tom Tom Stúdiót, én pedig a filmhez köteleztem el magam, megalapítottam az EPS Produkciós Irodát, amelyben mostanra több mint száz saját produkciót készítettünk, és több száz koprodukciós munkában vettünk részt.

A JÚNIUSI KONCERT EGYSZERI ALKALOM, VAGY SZÁMÍTHATUNK TÖBB FELLÉPÉSRE IS?
Most úgy látom, hogy a június 8-i (lapunk, a koncert utáni időpontban jelenik meg – a szerk.) pécsi koncert egy egyszeri és megismételhetetlen alkalom, amelyre nagyon készülünk.

PÉTER EGY REMEK HÍRT IS KÖZÖLT...

Ami pedig az új dalokat vagy lemezt illeti, van egy jó hírem. A pécsi koncert napján jelenik meg egy új és különleges albumunk, amelynek címe: Csepel felett az ég... Ez egy igen jó minőségű, nemrégen előkerült, 1981-es, Csepelen készült koncertfelvétel, amelyen több, eddig nem publikált East szám is hallható. A lemez először a koncert helyszínén, a Kodály Központban lesz kapható.

ROCK TELEVISION
MERT A ROCK ÖRÖK...
MŰHOLDON ÉS KÁBELEN
WWW.ROCKTV.HU

AKKOR ÉS MOST

PÁLVÖLGYI GÉZA
BILLENTYŰS HANGSZEREK

MÓCZÁN PÉTER
BASSZUSGITÁR

KIRÁLY ISTVÁN
DOBOK

ZARECZKY MIKLÓS
ÉNEK

VARGA JÁNOS
GITÁR

WWW.TOTO99.COM | WWW.J-TULL.COM | WWW.LIVESOUND.HU | WWW.TICKETPORTAL.HU | WWW.TEX.HU